

PROTOKÓŁ **kontroli kompleksowej przeprowadzonej** **w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widuchowej**

Jednostka kontrolowana:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej,
ul. Grunwaldzka 8
74 - 120 Widuchowa
e-mail: gopswiduchowa@gops-widuchowa.pl
ePUAP: /GOPS_2014/skrytka ESP

Kontrolujący:

1. Monika Wilczyńska - inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
 2. Anna Karska - inspektor wojewódzki,
- na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 11/2023 z dnia 16 października 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.).

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej oraz Wójt Gminy Widuchowa zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

W dniu 19 października 2023 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 6 do 9 listopada 2023 r.

Zakres kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

W okresie podlegającym kontroli funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej pełniła Pani Maria Woźniak.

Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz skontrolowaną dokumentację. Kontrola została przeprowadzona w oparciu o *Program kontroli kompleksowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widuchowej, w dniach 6-9 listopada 2023 r.*

(akta kontroli str. 1-18)

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „GOPS” - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej;
2. „Gmina” - Gmina Widuchowa,
3. „ustawa o pomocy społecznej” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) - obowiązująca na dzień kontroli;
4. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” - ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2024 r., poz. 572);

5. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007 ze zm.);
6. „Rozporządzenie” – rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893 ze zm.);
7. Rejestr - rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach;
8. „Rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych” – rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2024 r., poz. 816).

1. Organizacja Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej powstał na mocy Zarządzenia nr 4/90 Naczelnika Gminy Widuchowa z dnia 21 maja 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej.

W kontrolowanym okresie organizację i działania Ośrodka określały:

1. Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, został nadany Uchwałą nr XXVII/292/2018 Rady Gminy Widuchowa z dnia 15 czerwca 2018 r. *w sprawie nadania statutu jednostce budżetowej – Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Widuchowej.* Zgodnie z dokumentem Ośrodek w Widuchowej jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, nie posiadającą osobowości prawnej, działającą w formie jednostki budżetowej na obszarze Gminy Widuchowa. Nadzór nad merytoryczną działalnością Ośrodka w zakresie zadań własnych sprawuje Wójt Gminy, w zakresie zadań zleconych Wojewoda Zachodniopomorski. Cel działania Ośrodka określony w Statucie jest zgodny z zapisami ustawy o pomocy społecznej cyt. *„(...) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem”.*
2. Regulamin Organizacyjny Ośrodka, został wprowadzony Zarządzeniem nr 6/2019 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej z dnia 21 marca 2019 r. *w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej.* Regulamin określał strukturę organizacyjną, która obejmowała następujące stanowiska:
 - kierownik,
 - główny księgowy,
 - pracownicy socjalni,
 - asystent rodziny,
 - opiekunki świadczące usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób tego wymagających,
 - stanowisko ds. świadczeń rodzinnych i opiekuńczych,
 - stanowisko ds. spraw funduszu alimentacyjnego,
 - stanowisko ds. spraw realizacji świadczenia wychowawczego,

– opiekun w Placówce Wsparcia Dziennego – Świetlicy Środowiskowej w Widuchowej.

Do zakresu zadań pracownika socjalnego określonych w Regulaminie należało m.in. prowadzenie pracy socjalnej z osobą/rodziną w szczególności w oparciu o kontrakt socjalny.

Ustalono, że Kierownik Ośrodka przyjmował interesantów w sprawie skarg i wniosków codziennie w godzinach pracy Ośrodka. W okresie podlegającym kontroli nie wpłynęła skarga na działalność GOPS.

W czasie nieobecności Kierownika jego obowiązki pełnił upoważniony pracownik.

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej poza realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej realizował również świadczenia rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowe świadczenie „Za życiem”, dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne, dodatki osłonowe, dodatki węglowe, dodatki elektryczne, dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła, stypendia oraz realizował programy rządowe: Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, Korpus Wsparcia Seniorów - moduł I i II programu.

(akta kontroli str. 19-20)

Kierownik Ośrodka na podstawie art. 110 ust. 7 ustawy została upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy - Upoważnienie nr OR.0052.3.2013 Wójta Gminy Widuchowa z dnia 29 sierpnia 2013 r. Do wydawania decyzji administracyjnych na podstawie art. 110 ust. 8 ustawy został upoważniony pracownik socjalny - Upoważnienie nr OR.0113/31/2010 Wójta Gminy Widuchowa z dnia 3 grudnia 2010 r. Upoważnienie dotyczy wydawania decyzji administracyjnych cyt.: „ (...) w razie nieobecności w pracy/urlop wypoczynkowy, dłuższa niezdolność do pracy/ Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej Pani Jolanty Żygadło”.

Wskazywanie w upoważnieniu do wydawania decyzji administracyjnych dla pracownika socjalnego, imienia i nazwiska osoby zastępowanej, w ocenie zespołu kontrolnego, jest zbędne. Upoważnienie dla pracownika OPS do wydawania decyzji administracyjnych związane jest z nieobecnością kierownika jednostki, bez względu na fakt kto zajmuje to stanowisko. Ponadto, na stanowisku kierownika kontrolowanej jednostki nastąpiła zmiana.

(akta kontroli str. 19,23)

W czasie kontroli siedziba Ośrodka mieściła się przy ul. Grunwaldzkiej 8 w Widuchowej, w jednopiętrowym budynku, na parterze (budynek Urzędu Gminy Widuchowa). Do budynku prowadziły schody, bez podjazdu dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Kierownik poinformowała, że cyt.: „Osoby niepełnosprawne mające problemy z poruszaniem się obsługiwane są w biurze kierownika GOPS do którego dostęp nie jest utrudniony jest, gdyż znajduje się na parterze budynku. Pracownicy w razie zaistnienia konieczności dojeżdżają do miejsca zamieszkania klienta z niepełnosprawnością”.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni po terenie Gminy, w celach służbowych poruszali się samochodem służbowym. Dokumentacja dotycząca klientów przechowywana była w szafach zamykanych na klucz. Świadczenia z pomocy społecznej były wypłacane za pośrednictwem poczty, przelewem na konto klienta, oraz

w kasie Banku Spółdzielczego Ziemi Szczecińskiej w Pyrzycach, filia Widuchowa, na mocy zawartej umowy.

Ośrodek wyposażony był w sprzęt biurowy oraz komputerowy. Pracownicy socjalni pracowali z zastosowaniem systemu informatycznego POMOST.

Ośrodek posiadał aktualne przepisy kancelaryjne wprowadzone Zarządzeniem nr 2/2012 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej z dnia 1 lutego 2012 r. w sprawie *instrukcji kancelaryjnej, rzeczowego wykazu akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu składnicy akt*. Przepisy kancelaryjne zostały uzgodnione z Dyrektorem Archiwum Państwowego w Szczecinie, pismem z dnia 7 lutego 2012 r., znak: O-III.401-127/2012. Zmiany w instrukcji kancelaryjnej również były uzgodnione z Dyrektorem Archiwum Państwowego.

Korespondencja wpływająca do Ośrodka była rejestrowana w dzienniku korespondencji.

W trakcie kontroli ustalono, że w GOPS funkcjonował Kodeks etyki pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej wprowadzony Zarządzeniem Kierownika GOPS w Widuchowej nr 4/2014 z dnia 3 lutego 2014 r. Kodeks Etyki wyznaczał zasady i wartości etyczne określające standardy postępowania pracowników w pracy, a także poza nią m.in. praworządności, bezstronności, uczciwości, równego traktowania, a także kompetencji, rozwoju i pogłębiania wiedzy. W Ośrodku funkcjonowała również *Procedura postępowania z trudnym klientem oraz w sytuacjach zagrożenia ze strony klientów GOPS w Widuchowej*, wprowadzona Zarządzeniem nr 20/2016 Kierownika GOPS w Widuchowej z dnia 1 grudnia 2016 r.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.
(akta kontroli str. 21-22)

2. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widuchowej zatrudnionych było 11 pracowników, w tym 3 pracowników socjalnych.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka spełniał wymogi kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, które zostały sprawdzone podczas ostatniej kontroli kompleksowej z zakresu realizacji zadań gminy z zakresu pomocy społecznej, przeprowadzonej w dniach 2-3 października 2017 r. przez inspektorów Wydziału Spraw Społecznych ZUW w Szczecinie.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że zatrudnieni w Ośrodku w Widuchowej pracownicy socjalni spełniali wymagane przepisami kwalifikacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 dopuszcza dwa sposoby ustalenia liczby pracowników socjalnych, w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie

gospodarujących objętych pracą socjalną. Ośrodek w Widuchowej ustalał liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Na dzień rozpoczęcia kontroli liczba mieszkańców Gminy wynosiła 5139 osób.

W myśl art. 110 ust. 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Na dzień kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Widuchowej zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, w związku z czym zatrudnienie pracowników socjalnych Ośrodka było zgodne z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy.

Pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku przyznano dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Kierownik poinformowała, że ww. dodatek nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego.

W myśl art. 119 ust. 2 pkt 6 pracownik socjalny przy wykonywaniu zadań jest obowiązany podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Kontrola wykazała, że pracownicy socjalni wzięli udział w następujących szkoleniach:

- telekonferencja ws. pomocy obywatelom Ukrainy,
- pomoc społeczna w obliczu kryzysu uchodźczego – jak pomagać ofiarom wojny w Ukrainie,
- wsparcie kadr jednostek pomocy społecznej zajmujących się osobami opuszczającymi Ukrainę,
- nowe zasady ustalania i zwolnień z odpłatności za DPS,
- omówienie zapisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy,
- trudny klient - warsztat komunikacji,
- webinar o pomocy prawnej dla obywateli Ukrainy,
- kompendium wiedzy z zakresu pracy socjalnej,
- przeciwdziałanie przemocy domowej – rewolucyjne zmiany 2023,
- Nowość! Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych ustaw. Nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z uwzględnieniem uzależnień behawioralnych. Problem w środowisku lokalnym,
- vademecum dla osób przetwarzających dane,
- zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2023,
- szkolenie podsumowujące z zakresu nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- webinar Nowe „Niebieskie Karty”.

W okresie podlegającym kontroli wszyscy pracownicy socjalni wzięli udział w szkoleniu podnoszącym poziom bezpieczeństwa osobistego, o którym mowa w art. 121 ust. 2c ustawy oraz w szkoleniu dotyczącym superwizji pracy socjalnej.

Ponadto, ustalono, że pracownicy socjalni posiadali pisemne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych oraz pisemnie zostali zobowiązani do zachowania w tajemnicy przetwarzane dane.

Legitymacje służbowe pracowników socjalnych były zgodne z obowiązującym w dniu kontroli wzorem legitymacji określonym w rozporządzeniu.

(akta kontroli str. 24-30)

3. Ogólne założenia polityki społecznej gminy

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. W okresie podlegającym kontroli w Gminie obowiązywała Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Widuchowa na lata 2016 – 2022 przyjęta Uchwałą Nr XIII/136/2016 z dnia 27 czerwca 2016 r. oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Widuchowa na lata 2023 – 2032 przyjęta Uchwałą Nr XLV/344/2022 Rady Gminy Widuchowa z dnia 29 grudnia 2022 r. Przyjęcie aktualnie obowiązującej Strategii zostało poprzedzone konsultacjami społecznymi. W Strategii na lata 2023 – 2032 określono następujący cel główny, cyt.: „*Rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym, ekonomicznym na wszystkich etapach życia*”. Do tak sformułowanego celu głównego zostały ustalone następujące cele szczegółowe:

1. poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
2. zapobieganie niepewności mieszkaniowej,
3. zarządzanie i zmiany strukturalne systemu integracji społecznej.

Do realizacji celu szczegółowego nr 2, wskazano m.in. w kierunkach działań, cyt. „*(...) rozwój mieszkalnictwa chronionego oraz socjalnego*”. W ocenie zespołu kontrolującego ww. działanie nie może przyczynić się do realizacji tego celu. W myśl art. 53 ust. 14 ustawy wsparcie świadczone w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym (na dzień podjęcia uchwały Rady Gminy w sprawie Strategii – mieszkania chronione) nie stanowi zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób i rodzin. Rozwój mieszkalnictwa wspomaganego lub treningowego może przyczynić się do realizacji celu szczegółowego nr 1 lub 2. Ponadto, nie został określony wskaźnik monitorujący dotyczący rozwoju mieszkalnictwa chronionego oraz socjalnego.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Strategia nie zawiera diagnozy sytuacji społecznej, o której mowa w art. 16b ust. 2 pkt 1 oraz nie określa zlecanych usług społecznych, o których mowa w art. 16b ust. 3 ustawy, elementów obligatoryjnych strategii, określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W myśl powyższych przepisów w 2022 r. została opracowana Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 r. oraz w 2023 r. za rok 2022 r.

Dokumenty wpłynęły do Rady Gminy w Widuchowej w ustawowym terminie tj. dnia 28 kwietnia 2022 r. oraz 4 kwietnia 2023 r. Oba dokumenty nie zawierały wniosków końcowych, nie zawarto również informacji dotyczących sytuacji demograficznej i społecznej. W terminie ustawowym Ocena Zasobów Pomocy Społecznej została

przekazana do Urzędu Marszałkowskiego, za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie zostały opracowane sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej za 2021 r., które przekazane było Radzie Gminy Widuchowa wraz z potrzebami z zakresu pomocy społecznej dnia 29 marca 2022 r. na Sesji Rady Gminy Widuchowa oraz za rok 2022 r. przekazane 23 marca 2023 r.

Zgodnie z obowiązującym w trakcie kontroli art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Zespół kontrolujący ustalił, że w kontrolowanym okresie sprawozdania resortowe przekazywane Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej były przekazywane w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

Gmina Widuchowa nie prowadziła schroniska, ogrzewalni, ani noclegowni. W celu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w zakresie tymczasowego schronienia w kontrolowanym okresie Gmina zawarła porozumienie współpracy ze Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi w Stargardzie. Porozumienie zawarto na okres od 1 stycznia 2022 r. na czas nieokreślony.

W kontrolowanym okresie Gmina nie zapewniała schronienia we wszystkich formach określonych w ustawie o pomocy społecznej, tj. w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w noclegowni i ogrzewalni.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b i ust. 11c ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

Zgodnie z art. 48a ust. 11c gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania. W toku kontroli ustalono, że Gmina Widuchowa zgłosiła miejsce do rejestru w ustawowym terminie.

W okresie podlegającym kontroli w Gminie nie zostały ustalone szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych w drodze uchwały Rady Gminy. Po zakończeniu kontroli została podjęta Uchwała nr LVII/437/2023 Rady Gminy Widuchowa z dnia 21 grudnia 2023 r. *w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi*. Podjęta uchwała zawiera ustalenia sprzeczne z ustawą o pomocy społecznej, dotyczące odpłatności za schronienie. Z uchwały wynika, że osoby, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego nie ponoszą odpłatności za schronienie w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. W myśl art. 97 ust. 1a w związku z art. 97 ust. 1 ustawy w przypadku osoby bezdomnej skierowanej do

schroniska dla osób bezdomnych, której dochód nie przekracza kwoty kryterium odpłatność nie może być wyższa niż 30 % dochodu, natomiast w przypadku osoby bezdomnej skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, której dochód nie przekracza kwoty kryterium odpłatność nie może być wyższa niż 50 % dochodu. Konieczna jest zmiana uchwały w tym zakresie.

(akta kontroli str. 39)

Ustalono, że Gmina Widuchowa zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez poradnictwo psychologiczne, kierowanie osób tego wymagających do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, były również realizowane specjalistyczne usługi opiekuńcze.

W ramach zabezpieczenia mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego w Gminie Widuchowa działał Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, osób współuzależnionych, osób doznających przemocy w rodzinie lub stosujących przemoc, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osób będących w kryzysie. Z pomocy psychologa mieszkańcy Gminy mogli skorzystać w ostatnią środę miesiąca, radcy prawnego w ostatni wtorek miesiąca, wizyty z konsultantem ds. uzależnień były ustalane indywidualnie w zależności od potrzeb. W 2022 r. z poradnictwa psychologa skorzystało 16 osób, z poradnictwa prawnego 12 osób, z poradnictwa konsultanta ds. uzależnień skorzystało 37 osób.

W 2023 r. do dnia 31 października 2023 r. z poradnictwa psychologa skorzystało 17 osób, z poradnictwa prawnego skorzystało 13 osób, z konsultacji w zakresie uzależnień 29 osób.

Z nieodpłatnej pomocy prawnej mieszkańcy Gminy mogli również korzystać w Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, znajdującym się w siedzibie Urzędu Gminy, w każdą środę.

Na terenie Gminy działała również Grupa Wsparcia AA. Spotkania odbywały się w każdy czwartek.

Informacja o dostępnych formach poradnictwa dostępna była na stronie internetowej: www.widuchowa.pl.

(akta kontroli str. 35)

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (w okresie podlegającym kontroli w mieszkaniach chronionych). Zespół kontrolujący ustalił, że Gmina Widuchowa nie realizowała ww. zadania. Kierownik OPS poinformowała, cyt.: „Osoby, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, chorobę lub niepełnosprawność potrzebujące wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu umieszczane są w placówkach zapewniających pomoc całodobową, np. DPS. Gmina Widuchowa w swoich zasobach mieszkaniowych nie posiada wolnych lokali mieszkalnych”.

Ustalono również, że w Gminie zostały ustalone zasady dotyczące sprawienia pogrzebu w drodze Uchwały nr LIII/405/2023 Rady Gminy Widuchowa z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie ustalenia zasad sprawienia pogrzebu przez Gminę Widuchowa oraz określenia zasad zwrotu poniesionych kosztów. W kontrolowanym okresie gmina nie organizowała pochówku.

(akta kontroli str. 45)

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

1. zasiłków stałych,
2. zasiłków okresowych,
3. zasiłków celowych i specjalnych celowych,
4. posiłków,
5. świadczenia pieniężne - zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności realizowane z Programu „Posiłek w szkole i w domu” 2019 – 2023,
6. usług opiekuńczych,
7. specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
8. kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
9. schronienia,
10. zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Z analizy sprawozdania rocznego MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej pieniężnych, w naturze i usługach za 2022 r. oraz sprawozdania z dożywiania za 2022 r. wynika, że GOPS w Widuchowej zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

- zasiłki stałe – 51,
- zasiłki okresowe – 77,
- posiłek – 113,
- świadczenie pieniężne – 44,
- zasiłki celowe i w naturze ogółem – 66,
- usługi opiekuńcze – 18,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 1,
- kierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 11.

Wyboru dokumentacji kontrolnej dokonano na podstawie losowania świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu marcu i wrześniu 2022 r. W przypadku braku wymaganej ilości spraw losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.5010.11.2.2022 z dnia 1 czerwca 2022 r. (decyzja zmieniająca),
2. GOPS.5010.1.2022 z dnia 11 stycznia 2022 r. (decyzja zmieniająca),
3. GOPS.5010.45.2022 z dnia 23 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 53-54)

W trakcie kontroli ustalono, że skontrolowane decyzje administracyjne zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje. Jako organ wydający decyzje wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej. Prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne jest Wójt Gminy Widuchowa, o czym poinformowano Kierownika Ośrodka. Na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, stwierdzono, że oznaczenie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej nie zawierało jednego z identyfikatorów NIP lub Regon. Zgodnie z obowiązującym w trakcie kontroli wzorem kwestionariusza wywiadu środowiskowego, określonym w rozporządzeniu w sprawie wywiadu środowiskowego oznaczenie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej powinno zawierać jeden z ww. identyfikatorów, o czym pouczone Kierownika Ośrodka.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuację osób i rodzin. Dochód był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Decyzje zostały zrealizowane po zrzeczeniu się przez stronę prawa do wniesienia odwołania.

Nie wniesiono uwag innych do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Ponadto, zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Sprawdzono losowo wybraną dokumentację osób otrzymujących zasiłki okresowe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.5012.48.2022 z dnia 27 lipca 2022 r.,
2. GOPS.5011.40.2022 z dnia 8 marca 2022 r.,
3. GOPS.5011.33.2022 z dnia 2 lutego 2022 r.,
4. GOPS.5011.38.2022 z dnia 14 lutego 2022 r.

(akta kontroli str. 55-56)

W trakcie kontroli ustalono, że skontrolowane decyzje administracyjne zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje. Jako organ wydający decyzje wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej. Prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne jest Wójt Gminy Widuchowa. Na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, stwierdzono, że

oznaczenie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej nie zawierało jednego z identyfikatorów NIP lub Regon.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 1 osoba ubiegająca się o pomoc społeczną zwróciła się we wniosku, cyt.: „(...) o pomoc finansową”. W trakcie wywiadu środowiskowego pracownik socjalny ustalił potrzeby i oczekiwania osoby ubiegającej się o pomoc społeczną, cyt.: „(...) prosi o pomoc finansową”. Na tak zgłoszone potrzeby został przyznany zasiłek okresowy z powodu niepełnosprawności. W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 2 osoba ubiegająca się o pomoc społeczną, cyt.: „(...) ubiega się o pomoc finansową do czasu podjęcia pracy zarobkowej i uzyskania dochodu”. Pracownik socjalny ustalił w trakcie wywiadu, że klient oczekuje pomocy finansowej. Postępowanie administracyjne zakończyło się wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie zasiłku okresowego. W pozostałych sprawach zgłoszone potrzeby i oczekiwania osób ubiegających się o pomoc również zostały ustalone ogólnie, tj. pomoc finansowa, a postępowanie administracyjne zakończyło się przyznaniem zasiłku okresowego. W ocenie zespołu kontrolującego ogólne zapisy w kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, dotyczące potrzeb i oczekiwań osób ubiegających się o pomoc społeczną świadczą o niezrealizowaniu przez pracownika socjalnego obowiązku określonego w art. 119 ust. 2 pkt 4 ustawy i nie poinformował osób ubiegających się o pomoc społeczną o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy.

W kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowały się ogólne informacje dotyczące sytuacji osób ubiegających się o pomoc społeczną. W sprawie zakończonej decyzją GOPS.5012.48.2022 z dnia 27 lipca 2022 r. pracownik socjalny sytuację mieszkaniową opisał w następujący sposób, cyt.: „Sytuacja mieszkaniowa dostateczna”. W sprawie zakończonej decyzją GOPS.5011.33.2022 z dnia 2 lutego 2022 r. sytuacja zdrowotna została przedstawiona, cyt.: „W normie”. Mając na uwadze fakt, że w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego utrwalone są ustalenia dotyczące sytuacji życiowej osób ubiegających się o pomoc społeczną, powinny być one opisane w sposób czytelny, jasny, nie budzący wątpliwości, o czym Kierownik Ośrodka została pouczona w trakcie kontroli.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 3 i 4 został przyznany zasiłek okresowy, którego realizacja nastąpiła w formie bezgotówkowej. W rozstrzygnięciu decyzji sposób realizacji zasiłku został wskazany w sposób nieczytelny, tj. w pkt 3 określono, że cyt.: „Realizacja na podstawie ustaleń z pracownikiem socjalnym”, w pkt 4 wskazano, cyt.: „Wypłata świadczenia w formie uzgodnień z pracownikiem socjalnym”. W kwestionariuszu wywiadu środowiskowego, w części dotyczącej planu pomocy, sposób realizacji zasiłku okresowego został określony w sposób nie budzący wątpliwości. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach wyraził pogląd cyt. „(...) zgodnie z treścią przepisu art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. decyzja administracyjna zawiera rozstrzygnięcie. Wskazany element decyzji jest zasadniczy, albowiem stanowi o ustaleniu prawa, o usunięciu sporu co do niego lub o jego tworzeniu na rzecz określonych podmiotów albo też o zakończeniu postępowania w danej instancji bez orzekania w sprawie co do jej istoty. Wyraża rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego przypadku w kontekście określonych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Konkretyzacja prawa dokonuje się w rozstrzygnięciu, nie zaś w innych elementach decyzji. Rozstrzygnięcia nie można ani domniemywać, ani wyprowadzać z treści uzasadnienia. Winno ono być wyrażone

expressis verbis w osnowie decyzji".¹ Mając na uwadze powyższy sposób realizacji świadczenia powinien być wskazany w decyzji w sposób konkretny.
(akta kontroli str. 55-66)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. W kontrolowanej dokumentacji dochód był prawidłowo ustalany, a pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Zrealizowane decyzje były prawomocne. W aktach spraw znajdowały się oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe i specjalne celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego. W myśl art. 41 pkt 1 ustawy w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Sprawdzono losowo wybraną, na podstawie przyjętej metody, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki celowe na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.5012.22.2023 z dnia 14 lipca 2023 r.,
2. GOPS.5012.48.2022 z dnia 27 lipca 2022 r.,
3. GOPS.5012.24.2023 z dnia 17 lipca 2023 r. (specjalny zasiłek celowy),
4. GOPS.5012.27.2022 z dnia 14 marca 2022 r. (specjalny zasiłek celowy).

(akta kontroli str. 67-68)

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego przyznawana była na zaspokojenie niezbędnych potrzeb - zakup żywności, dofinansowanie do zakupu protezy ortopedycznej.

W trakcie kontroli ustalono, że skontrolowane decyzje administracyjne zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje. Jako organ wydający decyzje wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej. Prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne jest Wójt Gminy Widuchowa. Na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, stwierdzono, że oznaczenie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej nie zawierało jednego z identyfikatorów NIP lub Regon.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 1 świadczenie zostało zrealizowane w formie bezgotówkowej, poprzez sklep spożywczy. W rozstrzygnięciu decyzji wskazano,

¹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 18 kwietnia 2024 r. sygn. II SA/Sz 9/24

że cyt.: „Realizacja zasiłku na podstawie ustaleń z pracownikiem socjalnym”. Do decyzji dołączono zamówienie do sklepu. Jak wskazano na str. 11 protokołu, rozstrzygnięcie decyzji powinno być sprecyzowane w sposób jasny i nie budzący wątpliwości. Zatem realizacja świadczenia powinna być wskazana w decyzji w sposób konkretny. W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 4 stronie przyznano specjalny zasiłek celowy, nie wskazując jego przeznaczenia. Z uzasadnienia decyzji wynika, że cyt.: „W oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy oraz na podstawie zebranych dokumentów stwierdzam, że dochód rodziny wynosi 1197,32 zł i przekracza kryterium dochodowe wg ustawy o pomocy społecznej dla rodziny w kwocie 776 zł o kwotę 421,32 zł. Jednakże biorąc pod uwagę chorobę alkoholową i chęć leczenia odwykowego poprzez przyjęcie zastrzyku przeciwalkoholowego stwierdzono, że zostały spełnione wymogi do przyznania specjalnego zasiłku celowego ze środków pomocy społecznej”. Sformułowane w ten sposób uzasadnienie faktyczne w kontrolowanej decyzji nie wskazuje szczególnie uzasadnionego przypadku do udzielenia pomocy, który w przypadku specjalnego zasiłku celowego musi być określony.

(akta kontroli str. 67-70)

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek celowy oraz specjalny zasiłek celowy oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W toku kontroli ustalono, że w okresie podlegającym kontroli usługi opiekuńcze świadczyło 2 opiekunów zatrudnionych na umowę o pracę oraz 6 osób zatrudnionych w ramach umowy cywilnoprawnej. Z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w 2022 r. skorzystało 18 osób, w 2023 r. do dnia zakończenia kontroli również 18 osób.

Ośrodek sprawował nadzór nad jakością i zakresem świadczonych usług opiekuńczych poprzez odwiedziny w miejscu zamieszkania osoby korzystającej z usług opiekuńczych. Uzyskane informacje były dokumentowane w formie notatek służbowych oraz w wywiadach środowiskowych. Na koniec każdego miesiąca dokonywana była kontrola kart pracy osób realizujących usługi opiekuńcze.

Sposób realizacji usług w Ośrodku Pomocy Społecznej w Widuchowej, w kontrolowanym okresie regulowała Uchwała Nr IX/71/20 Rady Gminy Widuchowa z dnia z dnia 26 listopada 2015 r. *w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych zasad częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak również tryb ich pobierania.* Obowiązująca w dniu kontroli uchwała wymaga zmiany. Przedziały stosunku dochodu osoby do kryterium dochodowego wyrażone w %, określone w § 6 ww. uchwały zostały określone w sposób nieprecyzyjny, tj. 101 – 150, 151 – 200, 201 – 250, 251 – 300, 301 – 350. Przy tak ustalonych przedziałach nie jest możliwe ustalenie odpłatności za usługi opiekuńcze dla osób, których stosunek dochodu do kryterium dochodowego jest pomiędzy np. 150 % a 151%.

(akta kontroli str. 71-75)

Sprawdzono dokumentację osób korzystających z usług opiekuńczych, przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. GOPS.5025.15.2022 z dnia 14 września 2022 r.,
2. GOPS.5025.19.2023 z dnia 23 sierpnia 2023 r.,
3. GOPS.5025.17.2022 z dnia 18 października 2022 r.

(akta kontroli str. 76-77)

W trakcie kontroli ustalono, że skontrolowane decyzje administracyjne zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje. Jako organ wydający decyzje wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej. Prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne jest Wójt Gminy Widuchowa. Na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, stwierdzono, że oznaczenie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej nie zawierało jednego z identyfikatorów NIP lub Regon.

W wyniku kontroli ustalono, że zakres usług opiekuńczych zawarty w kwestionariuszach wywiadów środowiskowych nie był tożsamy z zakresem określonym w decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze. We wszystkich skontrolowanych decyzjach zakres usług opiekuńczych został określony w następujący sposób, cyt.: *„W przypadku Pani/a rodziny usługi opiekuńcze polegać będą na: pomocy w nabywaniu i dostarczaniu produktów żywnościowych, przygotowywaniu posiłków, pomocy w utrzymaniu higieny osobistej oraz porządku w mieszkaniu, a także w miarę możliwości utrzymanie kontaktów z otoczeniem”.* W kwestionariuszu wywiadu środowiskowego w postępowaniu administracyjnym zakończonym decyzją wskazaną w pkt 1 pracownik socjalny nie ustalił zakresu usług opiekuńczych, wskazał, że cyt.: *„ww. wymaga opieki całodobowej”.* W kwestionariuszu wywiadu dotyczącym decyzji wskazanej w pkt 3 pracownik socjalny wskazał, że cyt.: *„Pan (...) ze względu na chorobę i niepełnosprawność wymaga pomocy osób drugich”.* W kwestionariuszu wywiadu, w sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 2 pracownik socjalny zawarł informacje, cyt.: *„Rodzina potrzebuje pomocy głównie przy kąpieli i zmianie pampersów”.* Zakres usług opiekuńczych wskazany w decyzji jest szerszy od tego wskazanego w kwestionariuszu wywiadu. Z uwagi na fakt, że decyzję administracyjną wydaje się po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, informacje zawarte w obu dokumentach powinny być zbieżne.

W decyzji administracyjnej wskazanej w pkt 1 i 2 nie wskazano miejsca świadczenia usług opiekuńczych, zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji został wskazany jednocześnie art. 50 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej. W przywołanym przepisie ustawa wskazuje dwie różne kategorie osób, którym przysługują usługi opiekuńcze. Jednoczesne wskazywanie ust. 1 i ust. 2 art. 50 wyklucza się, ponieważ ust. 1 dotyczy osób samotnych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, natomiast ust. 2 dotyczy osób posiadających rodzinę. W zależności od sytuacji rodzinnej osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych, w podstawie prawnej decyzji powinien być przywołany tylko jeden z ww. przepisów.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było rozeznaniem sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, a pomoc została przyznana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje wskazywały wysokość opłaty ponoszonej przez klientów wyrażonej w %, określonych w uchwale regulującej sposób przyznawania usług w kontrolowanym okresie, określały również kwotę odpłatności jaką będzie ponosić klient za 1 godzinę świadczonych usług oraz kwotę pełnej ceny za 1 godzinę usług opiekuńczych, określonej w uchwale Rady Gminy Widuchowa. Decyzje wskazywały ilość godzin w tygodniu oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

(akta kontroli str. 76-85)

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

W okresie podlegającym kontroli Ośrodek realizował specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 1 dziecka, przyznane następującymi decyzjami administracyjnymi:

1. GOPS.5025.1.2022 z dnia 14 lutego 2022 r. – usługa fizjoterapii przyznana od 14 lutego 2022 r. do 14 lutego 2024 r.,
2. GOPS.5025.2.2022 z dnia 3 marca 2022 r. – usługa logopedy przyznana od 3 marca 2022 r. do 14 lutego 2024 r.

Koszt usług został ustalony zarządzeniem Kierownika Ośrodka:

- Zarządzenie Nr 5/2022 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej z dnia 14 lutego 2022 r. *w sprawie ustalenia ceny jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi od dnia 14 lutego 2022 r. do dnia 1 stycznia 2023 r.* – usługa fizjoterapeuty – koszt usługi – 150 zł za godzinę,
- Zarządzenie Nr 6/2022 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej z dnia 3 marca 2022 r. *w sprawie ustalenia ceny jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi od dnia 3 marca 2022 r. do dnia 1 stycznia 2023 r.* – usługa logopedy – koszt usługi – 90 zł za godzinę,
- Zarządzenie Nr 5/2023 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej z dnia 2 stycznia 2023 r. *w sprawie ustalenia ceny jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi od dnia 2 stycznia 2023 r. do dnia 1 stycznia 2024 r.* – usługa fizjoterapeuty – koszt usługi – 150 zł za godzinę,

- Zarządzenie Nr 6/2023 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej z dnia 2 marca 2023 r. w sprawie ustalenia ceny jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi od dnia 2 marca 2023 r. do dnia 14 lutego 2024 r. – usługa logopedy – koszt usługi – 90 zł za godzinę.

Koszt usług wynikał z zawartych umów z podmiotami realizującymi zadanie. W trakcie kontroli stwierdzono, że kwalifikacje osób świadczących usługi opiekuńcze są zgodne z rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W trakcie obowiązywania decyzji administracyjnych, były przeprowadzone aktualizacje wywiadów środowiskowych. W trakcie kontroli ustalono, że w jednym przypadku aktualizacja wywiadu środowiskowego nie była przeprowadzona terminowo. Dnia 18 lipca 2022 r. została przeprowadzona aktualizacja wywiadu środowiskowego, kolejna aktualizacja wywiadu była z dnia 31 stycznia 2023 r. – wywiad powinien być przeprowadzony do dnia 18 stycznia 2023 r. Art. 107 ust. 4 ustawy wskazuje, że w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Specjalistyczne usługi opiekuńcze zostały przyznane zgodnie z § 2 pkt 5 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. W aktach sprawy znajdowało się zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza specjalistę, dotyczące ilości i rodzaju świadczonych usług opiekuńczych. Przyznanie usług opiekuńczych w decyzji administracyjnej zostało uzasadnione brakiem dostępu do tego typu usług.

(akta kontroli str. 86-111)

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.5026.11.2022 z dnia 14 października 2022 r.,
2. GOPS.5026.12.2022 z dnia 5 grudnia 2022 r.,
3. GOPS.5026.9.2022 z dnia 3 czerwca 2022 r. (decyzja zmieniająca odpłatność),
4. GOPS.5026.2.2.2023 z dnia 18 maja 2023 r.

(akta kontroli str. 112-115)

W trakcie kontroli ustalono, że skontrolowane decyzje administracyjne zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje. Jako organ wydający decyzje wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej. Prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne jest Wójt Gminy Widuchowa. Na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, stwierdzono, że oznaczenie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej nie zawierało jednego z identyfikatorów NIP lub Regon.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 1, Ośrodek po zgonie klienta nie stwierdził wygaśnięcia decyzji. W myśl art. 162 § 1 k.p.a. *Organ administracji*

publicznej, który wydał decyzję w pierwszej instancji, stwierdza jej wygaśnięcie, jeżeli decyzja: stała się bezprzedmiotowa, a stwierdzenie wygaśnięcia takiej decyzji nakazuje przepis prawa albo gdy leży to w interesie społecznym lub w interesie strony. W trakcie kontroli pouczone Kierownika Ośrodka o konieczności stwierdzania wygaszania decyzji administracyjnych w przypadku ich bezprzedmiotowości.

Innych uwag nie wniesiono.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski o umieszczenie w domu pomocy społecznej z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń w formie odpłatności za pobyt w DPS poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuację osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalony. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 6 do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Sprawdzono dokumentację osoby, której przyznano zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, ze środków własnych gminy: GOPS.5012.24.2022 z dnia 16 marca 2022 r.

(akta kontroli str. 116)

W trakcie kontroli ustalono, że skontrolowane decyzje administracyjne zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje. Jako organ wydający decyzje wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej. Prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne jest Wójt Gminy Widuchowa. Na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, stwierdzono, że oznaczenie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej nie zawierało jednego z identyfikatorów NIP lub Regon.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłku celowego poprzedzone było przeprowadzonym, w ustawowym terminie, rodzinnym wywiadem środowiskowym, który opisywał sytuację rodziny. Prawidłowo ustalano dochód. Pomoc została przyznana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzja administracyjna została wydana w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzja zawierała wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywała przeznaczenie zasiłku oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niefinansowe)

Na podstawie kontrolowanej dokumentacji dotyczącej pracy socjalnej ustalono, że pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej

świadczyli pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, przez pełnienie odpowiednich ról społecznych. Praca socjalna była dokumentowana w wywiadach środowiskowych, notatkach służbowych oraz w karcie pracy socjalnej. W ocenie zespołu kontrolującego karta pracy socjalnej, która została opracowana na potrzeby pracowników socjalnych Ośrodka w Widuchowej jest funkcjonalnym narzędziem, pozwalającym m.in. na szybki wgląd w podjęte już działania na rzecz rodziny. Karta określała datę prowadzonej pracy socjalnej, jej rodzaj oraz uwagi pracownika socjalnego.

W trakcie kontroli sprawdzono 5 spraw, w których była prowadzona praca socjalna. W kontrolowanych sprawach, działania podejmowane przez pracowników socjalnych skierowane były do rodzin z dziećmi oraz osób samotnych. Osoby tego wymagające zostały poinformowane o bezpłatnej pomocy prawnej i psychologicznej, środowiska były monitorowane przez pracownika socjalnego, w zależności od potrzeb rodziny.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej osoby korzystające z pomocy społecznej/osoby zgłaszające się do Ośrodka kierowali na konsultacje z psychologiem i prawnikiem, motywowali do zaciśnięcia więzi rodzinnych, do budowania pozytywnych relacji sąsiedzkich, prowadzili mediacje w rozwiązywaniu konfliktów, motywowali do czynnego udziału w wydarzeniach organizowanych w Gminie, edukowali w zakresie prowadzenia gospodarstw domowych, pomagali w załatwianiu spraw urzędowych. GOPS prowadził również nieodpłatną wypożyczalnię sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego. Sprzęt pozyskiwany był bezpłatnie w ramach współpracy z zaprzyjaźnioną inną gminą. Wypożyczalnia działa od 2006 r. Sprzęt był wypożyczany mieszkańcom Gminy na podstawie umowy użyczenia.

W okresie letnim pracownicy socjalni brali udział w organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z terenu Gminy.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że okresie poddanym kontroli Ośrodek nie współpracował z zakładami karnymi. W okresie objętym kontrolą 5 osób skorzystało z pomocy społecznej w GOPS w Widuchowej po opuszczeniu zakładu karnego. Osoby opuszczające zakład karny otrzymały pomoc pieniężną i niepieniężną, zostały również objęte pracą socjalną.

Ośrodek w Widuchowej w czasie objętym kontrolą współpracował z organizacjami pozarządowymi: Ochotniczą Strażą Pożarną, Kołami Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszeniem „Nadodrzańskie Klimaty”, Stowarzyszeniem „Najważniejszy jest człowiek”. W kierowaniu w zakresie pomocy żywnościowej współpracował z „Caritas”. W ramach POPŻ wydano 583 skierowania w 2022 r. oraz 550 skierowań w 2023 r. do dnia kontroli.

(akta kontroli str. 117-123)

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Kontrola wykazała, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej, na podstawie art. 108 ustawy o pomocy społecznej, w 2022 r. zawarł 28 kontraktów socjalnych, w 2023 r. – 17 kontraktów. Sprawdzono wybraną dokumentację osób, z którymi w okresie objętym kontrolą podpisano kontrakt socjalny:

1. [dane wyłączone z jawności] z dnia 7 września 2022 r.,
2. [dane wyłączone z jawności] z dnia 28 marca 2022 r.,
3. [dane wyłączone z jawności] z dnia 15 marca 2023 r.,
4. [dane wyłączone z jawności] z dnia 7 marca 2022 r.

Kontrakty zawierane były w celu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej oraz poszukiwania zatrudnienia w celu poprawy sytuacji materialnej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Kontrakty socjalne zostały zawarte na formularzu „Część I A i II A”, który określa sposób współpracy z osobą/rodziną w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. Natomiast kontrakty określające sposób współpracy w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu zostały zawarte na formularzu „Część I B i II B”. Kontrola wykazała, że formularz kontraktu socjalnego Część II A nie był zgodny ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r., Nr 218, poz. 1439). Formularz nie zawierał wszystkich punktów określonych we wzorze.

W kontrakcie wskazanym w pkt 1 pracownik socjalny nie wskazał daty oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym. Ocena realizacji działań została dokonana 13 września 2022 r. Ustalone cele zostały zrealizowane. Cel główny oraz cel szczegółowy zostały sformułowane jak działanie, tj. podjęcie leczenia odwykowego, ograniczenie spożycia alkoholu. Ponadto, pracownik socjalny nie wskazał przewidywanych efektów działania. W działaniach do podjęcia przez osobę, z którą zawarto kontrakt socjalny, niezbędnych do osiągnięcia celów wskazano: współpracę z pracownikiem socjalnym oraz podjęcie działań w celu rozpoczęcia leczenia odwykowego. W działaniach pracownika socjalnego wskazano pomoc finansową. W kontrakcie wskazanym w pkt 2, 3 również cele ogólne i cele szczegółowe zostały sformułowane w taki sposób jak działania do podjęcia. Pracownik socjalny nie wskazał również przewidywanych efektów działania.

W trakcie kontroli udzielono Kierownikowi instruktażu w zakresie sporządzania kontraktu socjalnego.

(akta kontroli str. 149-177)

VI. Program „Posiłek w szkole i w domu”

Kierownik kontrolowanej jednostki poinformowała, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej udzielał pomocy w zakresie dożywiania, zgodnie z uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023.

Sposób realizacji ww. zadania w Gminie Widuchowa regulowały następujące uchwały:

- Uchwała Nr II/20/2018 Rady Gminy Widuchowa z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu ośtonowego zakresie dożywiania "Posiłek gminy w zakresie dożywiania" na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr II/21/2018 Rady Gminy Widuchowa z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na

- zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019- 2023,
- Uchwała Nr XLVI/359/23 Rady Gminy Widuchowa z dnia 19 stycznia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
 - Uchwała Nr XLVII/367/2023 Rady Gminy Widuchowa z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019- 2023.

W 2022 r. programem objęto 147 osób, pomoc w formie posiłku otrzymało 113 osób, w tym 107 dzieci. W 2023 r. do dnia kontroli programem objęto 144 osoby, pomoc w formie posiłku otrzymało 102 osoby, w tym 100 dzieci.

W kontrolowanym okresie dzieciom nie przyznano pomocy w formie posiłku bez decyzji i nie wydano decyzji administracyjnych, którymi odmówiono pomocy w formie posiłku i świadczenia pieniężnego.

W 2022 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 12,37 zł, a w 2023 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 12,38 zł.

W 2022 r. średnia wysokość zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności wynosiła 210,41 zł, w 2023 r. wynosiła 229,11 zł.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczących się w następujących jednostkach oświatowych:

w 2022 r.:

1. Szkoła Podstawowa w Widuchowej – koszt posiłku 13,36 zł,
2. Szkoła Podstawowa w Krzywiniu – koszt posiłku 13,36 zł,
3. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Chojnie - koszt posiłku 10 zł,
4. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Chojnie – koszt posiłku 8 zł,
5. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mieszkowicach – koszt posiłku 7 zł,
6. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Gryfinie – koszt posiłku 7 zł,
7. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Pogroszynie – koszt posiłku 8 zł,
8. Gminne Przedszkole w Widuchowej – koszt posiłku 7zł.

w 2023 r.

1. Szkoła Podstawowa w Widuchowej – koszt posiłku 13,36 zł,
2. Szkoła Podstawowa w Krzywiniu – koszt posiłku 13,36 zł,
3. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Chojnie - koszt posiłku 10 zł,
4. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Chojnie – koszt posiłku 8 zł,
5. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mieszkowicach – koszt posiłku 7 zł,
6. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Gryfinie – koszt posiłku 7 zł,
7. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Pogroszynie – koszt posiłku 8 zł,
8. Zespół Szkół Elektryczno -Elektronicznych w Szczecinie – koszt posiłku 8zł,
9. Gminne Przedszkole w Widuchowej – koszt posiłku 7 zł.

Na terenie Gminy posiłki przygotowywane i dostarczane były przez firmę zewnętrzną. Bezpośrednią kontrolę i nadzór nad wydawaniem posiłków sprawowali dyrektorzy szkół oraz Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gryfinie. Posiłki wydawane były w naczyniach jednorazowego użytku, a dzieci objęte pomocą w formie posiłku jadły te same posiłki, co pozostałe dzieci. Posiłki były sporządzane zgodnie z tygodniowym

jadłospisem przygotowywanym przez realizatora posiłków, przedkładanym dyrektorom szkół. Gmina nie prowadziła dożywiania w czasie wolnym od zajęć szkolnych. W czasie ferii zimowych i letnich oraz przerw świątecznych przyznawane były dodatkowe świadczenia pieniężne. Ponadto, dzieci uczęszczające do gminnych szkół otrzymywały bezpłatnie warzywa, owoce, mleko oraz produkty mleczne, w ramach realizowanego przez szkoły „Programu dla szkół”.

Sprawdzono losowo wybraną dokumentację osób otrzymujących posiłki oraz świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności przyznane na podstawie następujących decyzji:

Świadczenie pieniężne

1. GOPS.5023.5.3.2022 z dnia 16 września 2022 r.,
2. GOPS.5023.14.2.2022 z dnia 12 września 2022 r.,
3. GOPS.5023.20.2023 z dnia 31 marca 2022 r.,

Posiłek

4. GOPS.5011.68.2022 z dnia 26 września 2022 r.,
5. GOPS.5023.11.2022 z dnia 16 marca 2022 r.,
6. GOPS.5023.21.2022 z dnia 12 września 2022 r.,
7. GOPS.5023.25.2022 z dnia 13 września 2022 r.,
8. GOPS.5023.26.2.2023 z dnia 15 września 2023 r.

(akta kontroli str. 124-137, 141-142)

W trakcie kontroli ustalono, że skontrolowane decyzje administracyjne zawierały nieprawidłowe oznaczenie organu wydającego decyzje. Jako organ wydający decyzje wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej. Prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne jest Wójt Gminy Widuchowa. Na kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, stwierdzono, że oznaczenie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej nie zawierało jednego z identyfikatorów NIP lub Regon.

W kwestionariuszach wywiadów środowiskowych znajdowały się ogólne informacje dotyczące ustalonej sytuacji osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe. W kwestionariuszach wywiadu środowiskowego, w sprawach zakończonych decyzją wskazaną w pkt 1, 2, 4, 8 pracownik socjalny określił sytuację mieszkaniową jako, cyt.: „dostateczną”. Kwestionariusz wywiadu środowiskowego jako dowód w postępowaniu administracyjnym w sprawie świadczeń pomocy społecznej, powinien być wypełniony w sposób niebudzący wątpliwości (co zostało wskazane na str. 11 protokołu). Ponadto z analizy kwestionariusza wywiadu środowiskowego w sprawach zakończonych decyzją administracyjną wskazaną w pkt 1, 2 wynika, że pracownik socjalny nie poinformował osób ubiegających się o pomoc społeczną o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy. W części B. kwestionariusza wywiadu, dotyczącej potrzeb i oczekiwań osoby lub rodziny zgłoszonych podczas przeprowadzania wywiadu znajdowała się informacja, że klient oczekuje pomocy finansowej, nie ustalono konkretnego rodzaju świadczenia.

Decyzje dotyczące posiłków nie zawierały informacji o koszcie przyznanej pomocy, nie doprecyzowano również, że posiłki będą wydawane w dni nauki w szkole.

W aktach sprawy zakończonej decyzją wskazaną w pkt 7 znajdowało się zaświadczenie dotyczące wynagrodzenia za pracę, które wskazywało wysokość brutto i netto wynagrodzenia miesięcznego, dokument nie określał wysokości podatku dochodowego

od osób fizycznych, kosztów uzyskania przychodu, składki na ubezpieczenie zdrowotne określonej w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz składki na ubezpieczenie społeczne określone w odrębnych przepisach. Pouczono Kierownika o konieczności ustalania dochodu osób ubiegających się o pomoc społeczną zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy.

(akta kontroli str. 137-148)

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności posiłku poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje administracyjne wskazywały okres obowiązywania świadczeń oraz terminy wypłat w przypadku świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Zrealizowane decyzje były prawomocne, po wcześniejszym złożeniu oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania. Oświadczenia znajdowały się w aktach kontrolowanych spraw.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Za stwierdzoną w niniejszym protokole nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialny był kierownik kontrolowanej jednostki.

Na podstawie ustaleń kontroli, działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej należy ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami. Przyczyną nieprawidłowości i uchybień był niewystarczający nadzór Kierownika Ośrodka nad wykonywaniem zadań. Skutkowało to niespełnieniem wymogów określonych przepisami prawa i pojawiającymi się błędami w decyzjach oraz dokumentacji Ośrodka.

Poprzednia kontrola kompleksowa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widuchowej przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 2-3 października 2017 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej za okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli. Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Kierownikowi Ośrodka zalecono:

1. ustalać odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej,
2. zweryfikować odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w przypadku wskazanych w protokole decyzji.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że zalecenia zostały zrealizowane.

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 3/2023.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody

do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 20 grudnia 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu: Widuchowa, 24 grudnia 2024 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej

Maria Woźniak

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widuchowej

Kontrolujący

Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki

Anna Karska – inspektor wojewódzki

Właściwe podpisy na oryginale

Klauzula anonimizacji:

Zakres wyłączenia:

informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.

Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:

art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylecia dyrektywy 95/46/WE

Osoba, która dokonała wyłączenia:

Dyrektor/Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

Podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:

art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)